

RAHANDUSMINISTEERIUM

Peakontrolör
Riigikontroll

Teie 14.07.2005 nr OSI-2-7.1/05/1109

Meie 07.2004 nr 1-1.13 / 10417

Kontrolliaruande eelnõu "Rahandusministeeriumi valitsemisala raamatupidamiskorraldus ja tehingute seaduslikkus 2004. aastal"

Austatud Pr Metsalu,

Täname Teid tähelepanekute ja soovitude eest Rahandusministeeriumi valitsemisala 2004. aasta raamatupidamiskorralduse ja tehingute seaduslikkuse auditeerimisel. Teie poolt antud suunad on suureks abiks edaspidise tegevuse täiustamisel.

Käesolevaga esitame Rahandusministeeriumi poolsed kommentaarid ja seisukohad kontrolliaruande eelnõus toodud olulisematele märkustele ja ettepanekutele. Vastused on esitatud eelnõus kajastatud märkuste ja ettepanekute järjekorras.

1.1.1. Eraldise kajastamata jätmine

Oleme seisukohal, et eraldi ülemääraste suhkrugarude eest Euroopa Liidu eelarvesse tasutava makse osas ei pea olema kajastatud Rahandusministeeriumi, vaid Põllumajandusministeeriumi aruandes. Nimetatud kohustus ei tulene Rahandusministeeriumi põhiülesannetest, milledeks on valitsuse makromajandus- ja fiskaalpoliitika ning majandusreformi kavandamine ja ellurakendamise suunamine. Põllumajandusministeeriumi tegevus on seotud riigi põllumajanduse arengukavade elluviimise ning vastavate abinõude rakendamisega. Põllumajandusministeerium on oma põhiülesandest tulenevalt kursis Euroopa Liidus põllumajanduslikele laovarudele kehtivate piirangutega ning korraldab vastavate piirangute rakendamist Eestis, esitab Euroopa Liidu vastavatele komisjonidele ülemääraste laovarude arvestamise aluseks olevaid algandmeid, peab läbirääkimisi Euroopa Liidu vastavate komisjonidega ülemääraste laovarude suuruse üle. Kuna põllumajanduslikele laovarudele kehtestatud piirangutega tegeleb riigis Põllumajandusministeerium, siis tulenevalt Riigi raamatupidamise üldeeskirjast (kulud kajastatakse selle üksuse tulemiaruanes, kelle tegevusega kulud seotud on) leiame, et vastav kulu eraldise moodustamiseks ülemääraste suhkrugarude eest kuulub Põllumajandusministeeriumi aruandesse.

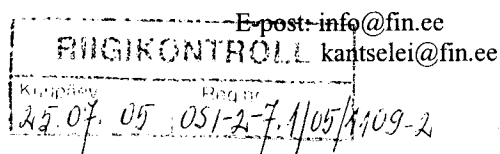
1.1.2. Nõude kajastamine tähtajalise deposiidina

Hansapanga agendikonto kasutamine FC Flora aktsiate ostuks on oma iseloomult pigem sarnane deposiidile kui lühiajalisele nõudele. Seetõttu me ei pea otstarbekaks seda ringi klassifitseerida.

Suur-Ameerika 1
15006 Tallinn

Telefon: 611 3558
Faks: 696 6810
<http://www.fin.ee>

Reg. kood 70000272

1.1.3. Laenuõuete ebatõenäoliseks hindamine

Kuna KOV-d sisuliselt ei saa pankrotistuda (pankrotiseadus § 8 lg 2), siis on Loksa linnaga sõlmitud laenulepingust tuleneva nõude ebatõenäoliseks hindamise aluseks Rahandusministeeriumi hinnang kohtuvaidluse tulemuslikkuse osas. Antud lepingu puhul usume, et kohus rahuldab meie hagi ja seetõttu ei ole nõuet alla hinnatud.

1.1.4. Maksukohustus kohaliku omavalitsuse ees

Maksu- ja Tolliameti raamatupidamisarvestuses võetakse kohustused arvele lähtuvalt tekkepõhisuse, tulude ja kulude vastavuse printsiibist. 2004. aasta füüsilise isiku tuludeklaratsiooni alusel arvestatud maksukohustus kohalike omavalitsuste ees on ekslikult kajastatud Maksu- ja Tolliameti 2005. aasta I kvartali aruandes. Nihke põhjustas ajakriitiline olukord, mil deklaratsioonide esitamise tähtaeg on 31.03 ja raamatupidamisaruannete muutmise tähtaeg 30.04. 2005. aasta majandusaasta aruande koostamisel lahendame olukorra suuremahulise töö parema organiseerimisega ja kajastame maksukohustuse kohalike omavalitsuste ees õiges majandusaastas.

1.1.5. Inventuuride korraldamine

- Maksu- ja Tolliamet*
- 1) Rahandusministeeriumi põhivara, väheväärtusliku vara ja varude 2004. aasta aastainventuur toimus vastavalt rahandusministri 22. novembri 2004. aasta käskkirjaga nr 467 kehtestatud korrale. Kinnituskirjade saatmise tingimused kooskõlastati Rahandusministeeriumi siseauditi eest vastutava isikuga. Inventuuride läbiviimist reguleerib ka Rahandusministeeriumi raamatupidamise sise- eeskiri. Kõik loetletud dokumendid kehtivad riigikassa osakonnale ja puudub vajadus ühele osakonnale eraldi inventuuri käskkirja vormistamiseks. Rahandusministeeriumi riigikassa osakonna poolt Rahandusministeeriumi ühtses pearaamatus kajastatavate pangakontode, nõuete ja kohustuste saldokontrolli tulemused on dokumenteeritud kontrollija koostatud dokumendina iga raamatupidamiskonto osas eraldi.
 - 2) Ühinenud maksuhalduri poolt viidi tulude inventuur sarnases mahus läbi esmakordselt. 2004. aasta tulude aastainventuur toimus 31.12.2004 seisuga, kuid inventuuri läbiviimise käigus selgus, et suurest klientide arvust tuleneva töömahu juures ei ole reaalne jõuda inventuuri lõppaktis toodud tulemuste kajastamiseni inventeeritud perioodi raamatupidamise andmetes. Seetõttu viiakse 2005. aasta majandusaasta tulude inventuur läbi 30.11.2005 seisuga. Kuna kontrolliaruande eelnõus nimetatud juhul on tegemist vanade, juba 100% ebatõenäoliseks hinnatud nõuetega, siis ei mõjuta nimetatud nõuded majandusaasta tulemust.
 - 3) Leiame, et inventuuride läbiviimise kord on piisava detailsusega kirjeldatud riigi raamatupidamise üldeeskirjas ja Rahandusministeeriumi raamatupidamise sise- eeskirjas. Tõhustame kontrolli inventuuride läbiviimise ajalise jaotuse üle tagamaks andmete operatiivset kajastamist inventeeritud perioodi majandusaasta aruandes.

1.1.6. Tähelepanekud sisekontrollisüsteemi kohta

Stabiliseerimis- ja kassareservi vaheliste tehingute sooritamise põhimõtted on täpsustatud riigikassa osakonna finantstehingute teostamise protseduurireeglites. Rahandusministeeriumi raamatupidamise sise- eeskirja muudatusega täpsustame riigikassa osakonna allkirja reglementi.

2.1.1. Riigihangete seaduse järgimine Maksu- ja Tolliametis

Koristusteenuse ostmine OÜ-lt Pesumati

Riigikontroll ei ole arvestanud, asjaoludega, et:

- 1) Maksuamet ja tema kohalikud asutused ja Tolliamet olid enne 01.01.2004.a iseseisvad juriidilised isikud, kes olid pädevad läbi viima riigihankeid ja sõlmima lepinguid, millega Maksu- ja Tolliamet kui õigusjärglane on seotud tänase päevani. Enne 01.01.2004.a sõlmitud lepingute lõpetamiseks puudub seadusest tulenev võimalus (alus).
- 2) Kehtiva riigihangete seaduse (RHS) järgi viiakse läbi hankemenetlus pärast jõusolevate lepingute lõppemist. RHS sisust tulenevalt ei ole Ostjal kohustust igakordsel RHS muutumisel uuesti läbi viia eelnevalt läbiviidud riigihanke pakkumismenetlust.

Juhime tähelepanu asjaolule, et Riigikontroll on ka ise leidnud, et enne 2004. aastat lepingute sõlmimisel OÜ-ga Pesumati lähtus MTA tollal kehtinud riigihangete seadusest ning ei ole seega hangete läbiviimisel riigihangete seadust rikkunud.

Lähtudes eeltoodust ei ole MTA rikkunud riigihangete teostamise head tava ja riigihangete seaduses sätestatud norme.

MTA kaalub tema valduses olevate kõigi objektide koristusteenuse ühtse riigihanke läbiviimist peale kehtivate hankelepingute lõppemist ja MTA struktuurimuudatuste lõpuleviimist (v.a. RKAS ja MTA vahel sõlmitud üürilepingute osas) tingimusel, et uue riigihanke korraldamine võimaldab rahaliste vahendite jätkuvalt säästlikku ja heaperemehelikku kasutamist.

Raamleping IT arendustööde teostamiseks

MTA ei saa täielikult nõustuda Riigikontrolli seisukohaga, et rikutud on riigihangete head tava ning et planeerimine riigihanke (nr. 005703) korraldamisel jättis soovida.

Raamlepingute eesmärgiks oli tagada IT arendusteks pikaajalised stabiilsed arenduspartnerid garanteerimaks infosüsteemide valmisolek liitumiseks Euroopa Liiduga. Riigihange ja sellest tulenevad lepingud olid üles ehitatud kindlatele, riigihanke läbi viimise hetkeks spetsifitseeritud objektidele ning tunnihindadele tööde jaoks, mille spetsifitseerimine riigihanke läbiviimise hetkel ei olnud võimalik.

MTA täitis ülesande, saavutades valmiduse integreeruda Euroopa maksusüsteemiga tervikuna ja koheselt 01.05.04 – toimus integreerumine 11 Euroopa tollisüsteemiga (s.h. EU rahastatud nn. TARIC süsteem, projekti kogumaksumus 32,2 miljonit EEK) ja 1 maksusüsteemiga.

Lisaks juurutati nimetatud perioodil raudtee elektrooniline transiidisüsteem ja käibemaksu automaatse tagastamise süsteem.

Ülalnimetatud süsteemide disaini ja teostuse mahtu ei olnud võimalik kindlaks määrata riigihanke pakkumisdokumentatsiooni koostamise ajal 2002 aasta lõpus kuna paljudes sisulistes lahendustes jõuti Euroopa Liidu tasandil kokkuleppeni alles 2003 ja 2004 aasta I kvartalis.

Raamlepingute punktid 1.4 ja 2.2 jätsid taolises pingelises ja ebamäärases olustikus ettenägelikult paindliku juriidilise võimaluse tööde sisu, ulatuse, ajakava ja maksumuse täpsustamiseks tööde teostamise käigus, lähtudes raamlepingu Lisas C toodud tunnihindadest. Kuna sõlmitud raamlepingutes ei olnud sätestatud lepingumaksumust, ei ole MTA töid ostes ületanud lepingutes fikseeritud summasid.

Antud juhul seisnes MTA poolne rikkumine selles, et ei muudetud algselt riigihanke deklaratsioonis esitatud hankelepingu maksumust.

2.1.2. Maksunõuete lootusetuks tunnistamise kinnitamine

Analüüsi kas rahandusministri 19.01.2004. a määruse nr 10 muutmine vastavalt Riigikontrolli ettepanekule toob kaasa vajaduse muuta "Maksukorralduse seadust" või mitte ja vajadusel täpsustame maksuvõla mahakandmise korda.

2.1.3. Rahandusministri määruse ajakohastamine

Riigikontrolli poolt tehtud ettepaneku realiseerimisele peab eelnema analüüs, mis tooks välja KOV-dele eraldatava tulumaksusummade muudatuse mõju st tulubaasi hinnanguline suurenemine või vähenemine KOV-de lõikes.

Infotehnoloogiliselt toob nimetatud muudatus esmahinnangul kaasa programmeerimistöid mahus 0,3-0,4 miljonit krooni poole aasta vältel. Lisaks sellele on arvestuse keerukamaks muutumise tõttu ülimalt tõenäoline programmide aeglustumine ning võimalike vigade arvu suurenemine.

Analüüsi tehtud ettepaneku majanduslikku otstarbekust.

2.1.4. Eelarveväliste pangakontode kasutamine

Oleme seisukohal, et rahandusminister on oma otsuse konto omamise osas teinud sellega, kui ta on ennast või endale alluvat ametnikku volitanud seda kontot kasutama (määranud allkirjaõiguslikuks isikuks).

Lugupidamisega

Aivar Sõerd
Minister

Riina Virkus 611 3210 riina.virkus@fin.ee